

Inventarni popisi z Loškega gradu z začetka 14. stoletja

Izveček

V prispevku predstavljamo tri inventarne popise z Loškega gradu, ki so nastali v letih 1315, 1318 in 1321, v času vlade freisingškega škofa Konrada III. (1314–1322). V vsakem izmed prostorov so popisovalci natančno zabeležili ves premični inventar, ki je ostal na gradu vsakič, ko se je škof z obiska v Škofji Loki vrnil domov v Freising. Ti popisi nam danes predstavljajo dragocen vir za proučevanje srednjeveške materialne kulture. Poleg tega imajo neprecenljivo zgodovinsko vrednost, saj predstavljajo najstarejše ohranjene popise grajskih inventarjev z današnjega slovenskega področja.

Abstract

Inventories from Loka Castle from the beginning of the 14th century

The contribution presents three inventories from Loka Castle, written in 1315, 1318 and 1321, during the rule of Bishop of Freising Konrad III. (1314–1322). All movable property in every room, which remained in the castle each time that the bishop returned home to Freising from a visit to Škofja Loka is precisely recorded. These inventories today provide us with a valuable source for studying medieval material culture. They have additional incalculable historical value since they represent the oldest preserved inventories of castle movable property from the area of today's Slovenia.

Začetki Loškega gradu segajo vsaj v drugo polovico 12. stoletja. Nanj se nanaša omemba iz leta 1202, ki omenja *castrum firmissimum in loco qui dicitur Lonca*,¹ kar dokazuje njegov obstoj od konca 12. stoletja dalje. Iz dokumenta, datiranega v leto 1270, ki govori o gradovih in utrdbah na freisingškem ozemlju, lahko sklepamo, da so oskrbnikov sedež najkasneje do tega časa prenesli z Zgornjega stolpa na spodnji Loški grad. Še eno omembo in hkrati zelo zgovoren

1 Kos, *Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, 5. knjiga (1201–1246)*, str. 7; Zahn, *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis, Band XXXI*, str. 124–125.

dokaz o obstoju Loškega gradu srečamo v prvem popisu grajskega inventarja iz leta 1315, kjer se v povezavi z gradiščansko službo omenja Zgornji stolp, in sicer kot *turris antique super castrum*.²

Od prvotnega Loškega gradu,³ v katerem so popisovalci v začetku 14. stoletja (1315, 1318 in 1321) popisali ves premični inventar, se ni ohranilo popolnoma nič. Njegov izgled lahko vsaj delno rekonstruiramo na podlagi proučevanja ohranjenih inventarnih popisov. Iz njih je moč razbrati, da je bil v tem času grad dokaj preprost. Šlo je za visok, večnadstropni stolp kvadratnega tlorisa, močno podoben tistemu, ki je stal na Kranclju. Popisi omenjajo številne prostore (škofova soba, spodnja soba pod škofovo sobo, upravnikova (oskrbnikova) soba, Lavrinova soba, kaplanova soba, Janezova soba, kapela, soba na oboku stolpa, velika in manjša soba, obednica, kuhinja, zgornja in spodnja klet, kašča, konjušnica in soba poleg konjušnice). Omenjeni prostori so se večinoma nahajali v stolpu, nekateri pa zaradi velikosti ali specifičnih potreb izven stolpa znotraj grajskega dvorišča, ki je bilo vsaj od začetka 14. stoletja utrjeno z obzidjem. Med objekti s specifičnimi zahtevami imamo v mislih predvsem kaščo in konjušnico, morda bi k njim lahko prišteli tudi kuhinjo, saj je bil to objekt, ki je zaradi stalnega opravljanja z ognjem predstavljal potencialno nevarnost za požar. Prav zato so kuhinje, kjer je bilo to le mogoče, izločili iz stanovanjskih ambientov. V vsakem od naštetih prostorov so popisovalci natančno zabeležili ves premični inventar, ki je ostal na gradu vsakič, ko se je škof z obiska v Škofji Loki vrnil domov v Freising. Ti popisi nam danes predstavljajo dragocen vir za proučevanje srednjeveške materialne kulture iz začetka 14. stoletja. Poleg tega imajo neprecenljivo zgodovinsko vrednost, saj predstavljajo najstarejše ohranjene popise grajskih inventarjev z današnjega slovenskega področja.

Omenjene inventarne popise je v izvirniku objavil J. Zahn, leta 1871.⁴ Doslej se je z njimi ukvarjalo več raziskovalcev srednjeveške materialne kulture. France Štukl⁵ je objavil celoten prevod inventarja iz leta 1315, medtem ko je Ferdinand Tancik⁶ obdelal zgolj orožje in bojno opremo, zabeleženo v vseh treh popisih. Prvi je vse tri inventarne popise predstavil Ivan Stopar, in sicer v knjigi *Grajske stavbe v osrednji Sloveniji*.⁷ Pri tem nas preseneča dejstvo, da je Stopar omenjene inventarje, v nasprotju z vsemi znanimi zgodovinskimi dejstvi, umestil na Wildenlack in ne na Loški grad, čeprav lahko že v uvodu prvega inventarnega popisa (1315) najdemo trdne dokaze o obstoju Loškega gradu.⁸ Njegovi začetki so

2 Zahn, *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis, Band XXXVI*, str. 122; za več podatkov o zgodovini Loškega gradu glej: Štukl, *Loški grad skozi stoletja*, str. 73–88.

3 Grad je bil prizadet v potresu leta 1511, škof Filip ga je v letih 1511–1527 obnovil in mu dal novo podobo.

4 Zahn, *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis, Band XXXVI*, str. 122–124, 142–149.

5 Štukl, *Inventar škofjeloškega gradu iz leta 1315*, str. 205–208.

6 Tancik, *Orožje v Škofjeloškem gradu v prvi četrtini 14. stoletja*, str. 44–66.

7 Stopar, *Grajske stavbe v osrednji Sloveniji*, str. 119–131.

8 Loški grad se posredno omenja v zvezi z gradiščansko službo na Zgornjem stolpu na Kranclju,

seveda neprimerno zgodnejši, saj segajo vsaj že v drugo polovico 12. stoletja⁹ in so izpričani v zgodovinskih virih. V inventarnih popisih je omenjen tudi Wildenlack, in sicer v zadnjem iz leta 1321, kjer so popisali težke kavljaste samostrele in ugotovili, da tam hranijo tri, dva pa še v stolpu.¹⁰

V zadnjih letih se je z orožjem in bojno opremo, zabeleženo v omenjenih popisih, ukvarjalo več raziskovalcev. Tomaž Nabergoj se je v svojem prispevku¹¹ popisov zgolj dotaknil, medtem ko se je Nenad Plemeniti ukvarjal z izborom osebnega vojaškega orožja, zabeleženega v popisu iz leta 1315.¹² Tomaž Lazar je v doktorski disertaciji¹³ vse obstoječe razlage loških inventarnih popisov poskusil revidirati v kontekstu poznosrednjeveške oborožitve in vojaške opreme, ob upoštevanju sorodnih pisnih virov, kjer se pojavlja podobna terminologija.¹⁴

Orožje in bojna oprema sta, v primerjavi z ostalimi predmeti srednjeveške materialne kulture (bivalna oprema, orodje, gospodinjski pripomočki), zabeleženi v inventarnih popisih, zastopana v razmeroma majhnem številu in doslej najbolj temeljito obdelana. Izrazoslovje, za katerega je danes, zaradi časovne oddaljenosti, v številnih primerih zelo težko najti ustrezne rešitve, je bolj ali manj uspešno poslovenjeno in s prevodi se lahko v večini primerov strinjamo; kljub vsemu pa smo na nekaterih mestih predlagali drugačno rešitev.

Ker smo napake, nedoslednosti in težave pri interpretaciji zabeležili predvsem med ostalim, večinsko zastopanim gradivom v inventarnih popisih, smo se odločili, da svoje ugotovitve predstavimo v celoti.

Pri prevajanju smo si pomagali s številnimi latinskimi in nemškimi slovarji, ki pa so bili večinoma neuporabni. Srednjeveški popisovalci so namreč izraze za posamezne predmete večkrat zapisali nepravilno ali popačeno v latinščini oziroma nemščini ali celo v kombinaciji obeh jezikov. Če k temu prištejemo še veliko časovno oddaljenost od nastanka popisov, je povsem razumljivo, zakaj so nekateri izrazi težko prevedljivi.

Ob pomoči Lexserjevega slovarja in Kostrenčičevega leksikona srednjeveške latinščine, obilici etimološko-detektivskega dela, drugih sorodnih pisnih virov ter v nekaterih primerih tudi primerjalnega gradiva, ohranjenega v širšem evropskem prostoru, nam je v večini primerov uspelo izslediti originalne pomene za tovrstne zagonetne izraze, jih razumeti in nato prevesti v slovenski jezik. Naš prevod inventarnih popisov predstavlja še enega v nizu poizkusov, da te dragocene dokumente približamo strokovni in zainteresirani laični javnosti.

ki se omenja kot *turris antique super castrum* – stari stolp nad (Loškim) gradom.

9 Kosi, Freisinški škofje kot ustanovitelji mest in začetki Škofje Loke, str. 98.

10 Zahn, *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis*, str. 148.

11 Nabergoj, *Habent sua fata gladii, habent sua fata arma*, str. 1–22.

12 Plemeniti, Loški grad, leto 1315 in bojna oprema posameznika, str. 11–29.

13 Lazar, *Vojaška zgodovina slovenskega ozemlja od 13. do 15. stoletja*, 2009.

14 Lazar, *Pznosrednjeveška orožarna na Loškem gradu*, str. 8–45.

10. februar 1315

<p>Anno domini millesimo CCC. quintodecimo, feria secunda post Dominicam Inuocauit, domino Ch. episcopo recedente de Lok instituit castellanos ibidem dominos Marquardum et R. de Pilihgrecz quibus ad anni spacium deputata est hec burchûta, pro custodia castrî in Wildenlok et turris antique super castrum siliginis et avene cl modii chastnales, item casei dc, item denariorum xx marce.</p> <p>Nota quod predicti castellani in eisdem municionibus prouidere per se debent vigilibus et portulanis.</p>	<p>V letu gospodovem 1315, v ponedeljek po prvi postni nedelji, ko je gospod škof Konrad zapuščal Loko, je tam namestil za gradiščana gospoda Markvarda in gospoda R. Polhograjskega, ki jima je bila za dobo enega leta dodeljena plača za čuvanje gradu v Divji Loki in starega stolpa nad gradom, [v višini] 150 kaščarskih modijev rži in ovsu, 600 sirov in 20 mark.</p> <p>Pomni, da se morata omenjena gradiščana v vsaki izmed utrdb sama oskrbeti s čuvaji in vratarji.</p>
<p>Item eodem anno et die dominus recedens de Lok reliquid (!) ibidem conseruanda subscripta.</p>	<p>Prav tako je istega leta in dne gospod (škof), ko je odhajal iz Loke, pustil tam v hrambo spodaj našteto.</p>

<p>Primo in camera Laurini xliiii balistas, quarum xiiii sunt antique,</p>	<p>Najprej v Lavrinovi sobi 43 samostrelav, od katerih je 14 starih,</p>
<p>item xii taetschen,</p>	<p>prav tako 12 ščitov,</p>
<p>item clipeos xxxvi,</p>	<p>prav tako 36 ščitov,</p>
<p>item ii morser,¹⁵</p>	<p>prav tako 2 možnarja,</p>
<p>item xii cerfer (!)¹⁶ ad balistas et ad arcus,</p>	<p>prav tako 12 tetiv za samostrele in loke,</p>
<p>item sellas iiii magnas quarum tantum due sunt coriate,</p>	<p>prav tako 4 velika sedla, od katerih sta samo dve usnjeni,</p>
<p>item iiii spanbench et i cum cica,</p>	<p>prav tako 4 klopi za napenjanje tetive na samostrelni lok, od teh ena s (pripadajočo) opremo,</p>

- 15 Omenjana možnarja bi lahko nekoliko drzno interpretirali kot vrsto zgodnjega topniškega ognjenega orožja, verjetneje pa gre za orodje, za terilna možnarja.
- 16 Pomen izraza cerfer, ki ga srečamo tudi v oblikah cerf, cerif, zerf, gezerfe, v primeru naših popisov ni povsem točno definiran in lahko pomeni tako tetivo za samostrel oziroma lok kot tudi nosilni jermen za puščični tul. V prvem primeru ga prevajamo kot tetiva za lok in samostrel, saj se pojavlja v kontekstu kot sestavni del obeh orožij. Govoriti o kakršnemkoli strelskem pasu (Lazar 2012, 13) je v tem primeru povsem neumestno. V drugem primeru ga lahko razumemo bodisi kot tetivo oziroma nosilni jermen za puščični tul. V ostalih primerih pa ga prevajamo izključno kot nosilni jermen za puščični tul, kar je več kot očitno tudi iz spremnih kontekstov.

item iiii po ^c kel et ii magnas feretras,	prav tako 4 dolga kopja oziroma sulice in 2 velika tula,
item ii draelad,	prav tako 2 vitla za bojne stroje,
item ii stehzevg,	prav tako 2 turnirska oklepa,
item iii helmparten,	prav tako 3 helebarde,
item x eybein balistas,	prav tako 10 samostrelav iz tisovine,
item i vegsach de corio,	prav tako usnjena potovalna vreča,
item i saumschreyn.	prav tako tovorna skrinja oziroma zaboj.

Item in camera capellani relictæ fuerunt subscripta, i plat,	Prav tako je bilo v kaplanovi sobi puščeno naslednje, prsna plošča oziroma prsni oklep,
item v scrinia et iii longe truce,	prav tako 5 skrinj in 3 dolge skrinje oziroma zaboji,
item xi piz ¹⁷ et i tranel ¹⁸ et ii grosse speislaegln,	prav tako 11 vrčev in sod oziroma večja mera za vino ter 2 veliki shrambni posodi,
item i polstertuch,	prav tako tkanina za vzglavnik,
item xiiii stegraif et xvii chrapen,	prav tako 14 samostrelnih stremen in 17 kavljev za napenjanje samostrelav,
item xvii rinken parue,	prav tako 17 majhnih obročev,
item instrumentum aurifabri,	prav tako zlatarsko orodje,
item i sera lignea,	prav tako lesen zapah,
item paruun rete,	prav tako majhna mreža,
item ii truce depicte ad priuilegia,	prav tako 2 poslikani skrinji za privilegijske listine,
item parua mensa.	prav tako majhna miza.

Item in testudine turris remanserunt subscripta,	Prav tako je bilo na oboku stolpa puščeno naslednje,
primo ii platen,	najprej 2 prsni plošči oziroma prsna oklepa,
item iiii faretre,	prav tako 4 tuli,
item xvi piz,	prav tako 16 vrčev,
item i saltzvas,	prav tako posoda za sol,

17 Izraz piz izhaja iz okrajšane in popačene besede *picarium*, *picarium*, *pictarium*, *pekarium*, *m* – poculum, calix – vrč, čaša.

18 Zelo zanimiv in enigmatičen je izraz tranel, ki ga je v tej obliki zelo težko prevesti. Gre za popačeno obliko besede *tunella*, f - dolium, vini mensura, v pomenu sod oziroma mera za vino.

item iii galee, ¹⁹	prav tako 3 usnjene čelade,
item iiiii flasce,	prav tako 4 posode (vrči),
item vi cirotece ferree,	prav tako 6 železnih oklepnih rokavic,
item i chrugel ferrea,	prav tako železen vrč,
item i fusorium ferreum,	prav tako železna livarska posoda,
item iiiii eysenhuet et i de corio,	prav tako 4 železni in usnjen klobuk,
item i hirshoren,	prav tako jelenov rog,
item paingeract vii paria,	prav tako 7 parov golenic oziroma nožnih ščitnikov,
item i pekelhaub,	prav tako kotlasta avba,
item tu ^c zen (!) lignee xx albe et iii depicte et i flasca,	prav tako 20 belih lesenih in 3 poslikane čaše in vrč,
item ciffi vnus valde bonus,	prav tako zelo dragocena čaša (kupa - scyphus),
item ii cornua beslagen,	prav tako dva okovana rogá,
item ii lúder,	prav tako 2 mehova za tekočine (voda, vino),
item iiiii strepe ad equos et iiiii ad balistas,	prav tako 4 konjska stremena in 4 samostrelna stremena,
item iiiii ampulle parue de stanno,	prav tako 4 majhne kositrne stekleničke (ampule),
item lucibulum de auricalco,	prav tako medeninast svečnik,
item i sniczerzevg,	prav tako rezbarsko orodje,
item i rosenhût,	prav tako kapa - hladilna posoda destilacijskega aparata,
item i weingarthaw ^e ,	prav tako rovnicca za okopavanje vinograda,
item i raevschlos magnum,	prav tako velika ključavnica,
item i poy et vi ring pro captiuis,	prav tako ovratni okov in 6 jetniških okovov,
item ccc fûzeyesen, ²⁰	prav tako 300 ježev oziroma trnov,
item baculi xii,	prav tako 12 palic, gorjač ali kijev
item coclearium,	prav tako kovinska posoda za taljenje in vlivanje kovine (kovinska livarska posoda),
item i contos, ²¹	prav tako bojni bat s peresi,
item tela magna mille et cccc,	prav tako 1400 velikih puščic,
item parue (!) duo milia et I,	prav tako 2050 majhnih puščic,

19 V tem primeru so to usnjene čelade, ki so si jih bojevniki nadeli na glavo preden so nanjo poveznili težko jekleno bojno čelado. Preprečila je odrgnine, omogočila večje udobje in boljše prileganje jeklene čelade bojevnikovi glavi.

20 Protikonjeniške oziroma protipehotne ovire, ki so jih pred bitko raztresli po bojnem polju, z namenom, da so si sovražni konji ali pešci ob napadu poškodovali noge in tako postali nesposobni za nadaljnji boj.

21 Izraz contos bi po Lazarju lahko prevedli tudi kot konjeniško kopje (Lazar 2012, 20).

item ii plechantschuch,	prav tako 2 ploščni oklepni rokavici,
item ii eysentaschen,	prav tako 2 železni torbi,
item follis paruus,	prav tako majhen kovaški meh,
item i rochplat,	prav tako prsna plošča oziroma prsni oklep,
item i sporta.	prav tako košara.

Item in camera domini episcopi remanserunt ii lectus (!) magni et i de corio et ii spanbet,	Prav tako so v sobi gospoda škofa ostali 2 veliki postelji in ena usnjena in 2 postelnjaka polnjena z lesenimi ostružki,
item ii stu ^c tzen depicte,	prav tako 2 poslikani čaši,
item x platen,	prav tako 10 prsni plošč oziroma prsni oklepov,
item i ciffus de stanno et i stu ^c tz,	prav tako kositrna čaša (kupa) in (še ena) čaša,
item iiii ciffi viehtein.	prav tako 4 čaše (kupe) iz borovega lesa.

Item in capella i messgewant et ii alertúch.	Prav tako v kapeli mašno oblačilo in dva oltarna prta.
---	---

Item in cellaria iiii vasa magna et ii parua, iii scaffule et i quartale,	Prav tako v kleti 4 velike posode in 2 majhni, 3 merilne posode (za suhe drobne stvari in tekočine) ter merilna posoda v velikosti četrтинke,
item sagme xx,	prav tako 20 tovornih sedel,
item spina ferrea et i swenchel pertinens ad vnam ru ^c tten,	prav tako železna konica in nihajna utež oblegalne naprave,
item xx laitvas,	prav tako 20 transportnih sodov (za prenašanje ali prevažanje tovora),
item iiii pro ceruisia vasa,	prav tako 4 (posode) sodi za pivo,
item iiii vasa ad olera,	prav tako 4 posode za olje,
item ii ligones,	prav tako 2 motiki,
item i pichel,	prav tako kramp,
item scaffula i,	prav tako lopata,
item sternium i.	prav tako rovnica.

Item in granario sunt mille tela.	Prav tako je v kašči 1000 puščic.
-----------------------------------	-----------------------------------

Item in magna stupa iii mense,	Prav tako so v veliki sobi 3 mize,
--------------------------------	------------------------------------

item in minori i mensa,	prav tako je v manjši [sobi] miza,
item xv lecti pro domo.	prav tako 15 postelj za domače.

Item in coquina ii caldaria, iii patelle, ii haheln et caldare magnum,	Prav tako [so] v kuhinji 2 kotla, 3 skodele, 2 kavlja za obešanje kotla nad ognjišče in velik kotel,
item ii haken, i ribeysen, ii cultelli, i craticula, i pamschab et i chra ^{cl} .	prav tako 2 kljuki, strgalnik, 2 noža, rešetka, strgalnik in klešče.

14. novembra 1318

Anno domini millesimo CCC.XVIII., in crastino Bricii facta est annotacio rerum relictarum in camera inferiori olim Laurini,	V letu gospodovem 1318, naslednji dan po sv. Brikciju, so zabeležili stvari, ki so jih pustili v spodnji, nekdanji Lavrinovi sobi,
primo ad cistam ibidem posite sunt due polstercziech de serico et corio, pannus integer de serico, peczia de rubeo schamlat,	najprej so v tamkajšnji skrinji puščene [naslednje] stvari, 2 prevleki za vzglavnik (blazino) iz svile in usnja, nova svilena tkanina, kos rdečega sukna iz kamelje volne,
item duo vaenel et panirium de cendato,	prav tako 2 zastavici in svilen prapor,
item stabdwehel iii, ²²	prav tako 3 prapori,
item manutergia v Lombardica simplicia,	prav tako 5 lombardskih preprostih robcev oziroma brisač,
item cultelli ibi vii et viiii cultelli in vna vagina,	prav tako je tu 7 nožev in 9 nožev v eni nožnici,
item in vna magna bursa viridi sunt posite iii burse sericae maiores et vna minor et i fevrgewant et due pixides pro hostiis et alia pixis sollempnis pro hostiis et corporale deauratum,	prav tako so v veliki zeleni torbi (mošnji) shranjene 3 večje svilene mošnje in ena manjša in svečano oblačilo in dve škatlici za hostije in še ena praznična škatlica za hostije in z zlatom okrašen prt,
item i ceruical deauratum,	prav tako z zlatom okrašen (mašni) ovratnik,
item sera bona mirabilis,	prav tako zelo imeniten zapah,
item balneamen glaucum,	prav tako modrosiva oziroma sivozelena kopalna kad,
item aliud balneamen,	prav tako še druga kopalna kad,

22 Izraz bi lahko prevedli in razumeli tudi kot pahljača.

item mensalia quinque,	prav tako 5 namiznih platnenih prtov,
item pecia parua panni rubei,	prav tako majhen kos rdečega blaga,
item culcitrum sericeum,	prav tako svilen vzglavnik,
item in eadem camera sunt xx wafenroech cum capitibus Ethiopum, ²³	prav tako je v isti sobi tudi 20 bojnih srajc s freisinškim grbom z zamorčevo glavo,
item cortina pulchra de Veneciis varii coloris,	prav tako lepa raznobarvna beneška čeladna pregrinjala,
item platne in vniuerso xiii et ii parue,	prav tako 13 običajnih prsnihih oklepov in 2 manjša prsna oklepa,
item iiii plehhantschûch et duo ferree et i gollir,	prav tako 4 ploščne oklepne rokavice in 2 železni [veržihi oklepni rokavici] in oklepni ovratnik,
item duo stechgezveg de quibus habet i dominus Ch. miles de Vo'ichenmarcht et debet rederre,	prav tako 2 turnirska oklepa, od katerih ima enega gospod Ch., vitez iz Velikovca, in ga mora vrniti,
item magnum tapetum,	prav tako velika preproga oziroma tapiserija,
item iiii alee,	prav tako 4 druge [preproge],
item fotrum pro cufis vacuum et duo fotra cum ligneis picariis,	prav tako prazen tok za čaše (kupe) in 2 toka z lesenima čašama,
item vi strepe pro sellis,	prav tako 6 sedelnih stremen,
item cathena ferrea pro canibus,	prav tako železna pasja veriga,
item ouum struzzionis,	prav tako nojevo jajce,
item lucerna cuprea,	prav tako bakrena svetilka,
item gladii vi noui, taetschen xii,	prav tako 6 novih mečev, 12 ščitov,
item yrhein iiii pelles,	prav tako 4 strojene ovčje ali kozje kože,
item cifi iiii lignei,	prav tako 4 lesene čaše (kupe),
item angstar de Wienna v,	prav tako 5 dunajskih angsterjev - steklenic z ozkim vratom,
item i anpoz, daechsel et clauem baliste,	prav tako nakovalo, tesarska sekira in prožilni vzvod samostrela,
item strepe v et quoddam longum ferrevm instrumentum,	prav tako 5 stremen in nekakšna dolga železna priprava,
item clipei ii,	prav tako 2 ščita,

item in camera inferiori sub camera domini relicte sunt iiii wagarmbrust, ²⁴	prav tako so v spodnji sobi pod gospodovo sobo ostali 4 obzidni samostreli,
item vberchrapigev baliste xxvi,	prav tako 26 kavljastih samostrelav,

23 Bojna srajca je bila ohlapno pregrinjalo oziroma tunika, ki se je nosila preko oklepa in je bila navadno okrašena s heraldičnim simbolom.

24 Gre za samostrel na velikem stojalu, ki se je uporabljal za obrambo utrjenih položajev.

item i balista strepalis,	prav tako stremenski samostrel,
item de Friderico balisterio empte sunt balista wagrambrust et due vberchraepigev et stegrafarmbrust vii,	prav tako so od samostrelarja Friderika odkupili obzidni samostrel in 2 kavljasta samostrela in 7 stremenskih samostrelov,
item rossaetel vi et vna raissatel et due saumsaetel,	prav tako 6 povodniških sedel in vojaško sedlo in 2 tovorni sedli,
item iiii spanbench et instrumenta pertinencia,	prav tako 4 klopi za napenjanje tetiv na samostrelne loke s pripadajočim priborom,
item clipei xxxiiii, due helm parten,	prav tako 34 ščitov, dve helebardi,
item gezerfe viii et due eysentaschen,	prav tako 8 tetiv oziroma [nosilnih] jermenov za pušične tule in dve železni torbi,
item iiii paria capsarum ducendo argento,	prav tako 4 enake majhne skrinjice okovane (prevlečene) s srebrom,
item in vna truca sunt sagitte maiores,	prav tako so v eni skrinji oziroma zaboju velike puščice,
item duo strafleder et vnum brustleder,	prav tako 2 usnjena nožna oklepa in usnjen prsni oklep,
item balista domini dicta chraemichel.	prav tako gospodov samostrel imenovan chraemichel.

In camera domini mei episcopi sunt relicta hec,	V sobi mojega gospoda škofa je bilo puščeno,
primo duo lecti domini et i matraz,	najprej dve gospodovi postelji in pernica,
item vna schalavn,	prav tako odeja,
item culcitrum rubeum et waffenbambes,	prav tako rdeča blazina (vzglavnik) in podložen bojni jopič,
item arma domini, videlicet pekelhavb cum slapa, gollyr, item duo greysn ^e r, pantziri-um et scho ^e zz et due cyrothece ferree et clipeus,	prav tako gospodovo orožje oziroma bojna oprema, kot je razvidno (očitno) kotlasta avba z vizirjem, oklepni ovratnik, 2 ščitnika za ude, oklep s krilom, 2 železni oklepni rokavici in ščit,
item ii parua puluinaria,	prav tako 2 manjši pernati odeji,
item peluis magna,	prav tako velik umivalnik,
item cornu venaticum,	prav tako lovski rog,
item vitrum viride in fotro et duo calcaria,	prav tako posoda (steklenica, kozarec) iz zelenega stekla v toku in dve ostrogi,
item libri videlicet Thomas super evangelium Johannis,	prav tako, kot je očitno, Tomaževe knjige o Janezovem evangeliju,
item varia scripta super iure vtroque, inciencia Quoniam vt etcet.	prav tako razni pravni spisi o tem in onem, kakor si še sledijo itd..

Item in camera domini Vlrici capellani notarii sunt iiii scrinia et iii truce magne,	Prav tako so v sobi gospoda kaplana in notarja Ulrika 4 skrinje in 3 veliki zaboji,
item xi piz et traenel, duo speislaegel, duo polsterschüch.	prav tako 11 vrčev in sod oziroma večja mera za vino, 2 shrambni posodi, dvoje podloženih čevljev,
item vetus panczirium, duo vrinalia, duo [sere] platsloz,	prav tako star oklep, dve nočni posodi, 2 nenameščena [zapaha],
item una statera et alia Lombardica, duo ring pro captiuus, sera lignea, laterna et xiiii stegraeyf et xvii chrapen, cuspides iii et xvii parue rinken,	prav tako tehtnica in druga lombardska tehtnica, dva jetniška okova, lesen zapah, svetilka in 14 samostrelnih stremen in 17 samostrelnih kavljjev, 3 kopja oziroma sulice in 17 majhnih obročev,
item rete paruuum et faretra cum sagitis, due truce depicte ad priuilegia, mensa parua,	prav tako majhna mreža in tul s puščicami, 2 poslikani skrinji za privilegije, majhna miza,
item pergameni cutes cxlviii,	prav tako 148 pergamentnih kož,
item instrumenta sev priuilegia diuersa prius annotata.	prav tako instrumenta - listine oziroma različni privilegiji, prej zabeleženi (omenjeni).

6. april 1321

Anno domini M.CCC.XX primo subscripta sunt relicta post recessum domini qui fuit proxima secunda feria post dominicam Judica,	V letu gospodovem 1321 so popisali, kar je ostalo po gospodovem odhodu v ponedeljek, po tihi nedelji,
primo in camera Laurini duo vaenel et panirium de cendato,	najprej v Lavrinovi sobi 2 zastavici in svilen prapor,
item iii stabdwehel et manuteria quinque Lombardica simplicia,	prav tako 3 mali prapori oziroma pahljače in 5 preprostih lombardskih robcev oziroma brisač,
item cultelli octo in vna vagina et cultelli duo in altera vagina,	prav tako 8 nožev v eni nožnici in 2 noža v drugi nožnici,
item cultelli duo in tercia vagina,	prav tako 2 noža v tretji nožnici,
item singulariter iiii cultelli,	prav tako 4 posamezni noži,
item bursa viridis magna et ii parue,	prav tako velika zelena torba (mošnja) in 2 manjši,
item vnum fivrgwant,	prav tako svečano oblačilo,
item due pixides pro hostiis et alia pixis sollempnis etiam pro hostiis,	prav tako dve škatlici za hostije in še ena praznična škatlica, prav tako za hostije,
item sera bona mirabilis,	prav tako zelo imeniten zapah,

item balneamen glaucum,	prav tako modrosiva oziroma sivozelena kopalna kad,
item mensalia tria,	prav tako 3 platneni namizni prti,
item mensale nouum et bonum,	prav tako nov in dober namizni prt,
item pannis (!) sericeus,	prav tako svilena tkanina,
item in eadem camera sunt viginti waffenro ^c h cum capitibus Ethiopum,	prav tako je v isti sobi 20 bojnih srajc s freisinškim grbom z zamorčevo glavo,
item cortina pulchra de Veneciis varii coloris,	prav tako lepa raznobarvna beneška čeladna pregrinjala,
item vnum stechziug, et reliquum habet dominus Ch. miles de Vo ^c lchenmarcht et debet reddere.	prav tako turnirski oklep, (preostalega) ima gospod Ch., vitez iz Velikovca, in ga mora vrniti,
item magnum tapetum,	prav tako velika preproga oziroma tapiserija,
item tres alee,	prav tako 3 druge (preproge),
item fo ^r trum pro ciffis vacuum,	prav tako prazen tok za čaše (kupe),
item duo votra cum ligneis peccariis,	prav tako 2 toka z lesenima čašama,
item sex strepe pro sellis,	prav tako 6 sedelnih stremen,
item sex strepe ad balistas rusticales,	prav tako 6 stremen za preproste (navadne) samostrele,
item catena ferrea pro canibus,	prav tako železna pasja veriga,
item ouum struzzionis,	prav tako nojevo jajce,
item lucerna cuprea,	prav tako bakrena svetilka,
item taetschen magne xi,	prav tako 11 velikih ščitov,
item ciffi magni iiii de vieht et ii parui ciffi,	prav tako 4 velike čaše (kupe) iz borovega lesa in 2 majhni čaši (kupi),
item vnus ciffus de puxso,	prav tako čaša (kupa) v skrinjici oziroma škatlici,
item iiii angstaria de Wienna,	prav tako 4 dunajski angsterji - steklenice z ozkim vratom,
item i anpoz,	prav tako nakovalo,
item vnum dechsel,	prav tako tesarska sekira,
item clauem (!) balistariam,	prav tako prožilni vzvod samostrela,
item ii malleos,	prav tako 2 kladivi,
item forceps ad incidendum ferrum,	prav tako kleščice za rezanje železa,
item quinque ferole de arte fabrili et vnum cieheisen et poyn et tres ring pro captiuis,	prav tako 5 kosov kovaškega orodja in kleščice in ovratni okov in 3 jetniški okovi,
item iii ring cum stangen,	prav tako 3 koli z obroči (prangerji),
item angstarium depictum de Akers magnum,	prav tako velik poslikan angster iz Akersa - velika poslikana steklenica z ozkim vratom iz Akersa,
item in quodam fotro vitrum viride,	prav tako zelena steklena (posoda, steklenica, kozarec) v nekem toku,

item in alio vitro duo parua vitra ad modum scutellarum,	prav tako v drugem toku dve majhni stekleni posodi v obliki skodele,
item angstarium magnum (!),	prav tako veliki angster - velika steklenica z ozkim vratom,
item duo parua,	prav tako dva majhna [angsterja - steklenici z ozkim vratom],
item ii meyal et vnum paruuum,	prav tako 2 majoliki in ena manjša,
item vna schalovn ad sedilia,	prav tako sedežna odeja,
item spongiam magnam (!),	prav tako velika goba (spužva),
item duo frena,	prav tako 2 uzdi oziroma 2 vajeti,
item carrigea (!) integra Vngarica,	prav tako povsem cel štirikolesni voz madžarskega tipa oziroma kočija,
item vna pecia non integra,	prav tako ne več povsem cel (načet) kos blaga (platna ali sukna),
item iiii polsterschûch,	prav tako 4 podloženi čevlji (dva para podloženih čevljev),
item duo panni virgulati schalaun ad sedilia,	prav tako dve sedežni odeji iz progaste tkanine,
item vnum payngret de murrone et alterum vetus,	prav tako nožni ščitnik iz murvinega lesa in še en star,
item sellam (!) nouam Vngaricam,	prav tako novo madžarsko sedlo,
item ii magne pfaretre ad sagittas,	prav tako dva velika tula za puščice,
item iiii taschen ad argentum,	prav tako 4 torbe okovane s srebrom,
item iiii spanbench et iii po ^c chel,	prav tako 4 klopi za napenjanje tetive na samostrelni lok in 3 kopja oziroma sulice,
item cista parua cum sera et ii rosenhv ^c t,	prav tako majhna skrinja z zapahom in 2 kapi - hladilni posodi destilacijskega aparata,
item ii coklearia ferrea ad purgandum stagnum,	prav tako 2 železni livarski posodi za čiščenje kositra,
item ii caligas (!) nigras,	prav tako 2 črna škornja,
item sagittas magnas ad wagarmbrust et ad chraeparmbrust,	prav tako velike puščice za obzidni samostrel in kavljasti samostrel,
item ii lampades ferreas,	prav tako 2 železni bakli,
item i stateram et duo malhenuaz,	prav tako tehtnica in 2 mlevni posodi (posodi za mletje),
item morsarium [f]e[r]reum confractum.	prav tako razbit železen možnar.

In camera domini mei episcopi duo lecti et vnum matreis,	V sobi mojega gospoda škofa [sta] dve postelji in pernica,
---	---

item arma domini, videlicet ein waffenwameis et vna peckelhaub, item gollirium cum schoepel, item ii grevsnyr, item pantziriium vnum et ii armleder, item vna schozz, item duo flekch, item cyrotecas de cathenis cum suis preparamentis,	prav tako gospodovo orožje oziroma bojna oprema, kot je razvidno (očitno) bojni jopič in kotlasta avba, potem oklepni ovratnik z zastorcem, potem 2 nožna ščitnika, potem verižni oklep in 2 usnjena podlaktična ščitnika, potem oklepno krilo, potem 2 golenična ščitnika, potem 2 s kožo podloženi verižni oklepni rokavici,
item peluis magna et duo minora,	prav tako velik umivalnik in 2 manjša,
item cornu vacuum et cornu de testudine,	prav tako prazen rog in rog s podstrešja,
item vnum piz cum rosis,	prav tako vrč z vrtnicami (rožami),
item aliud piz Lombardicum,	prav tako še en lombardski vrč,
item vitrum in fotro,	prav tako steklena posoda (steklenica, kozarec) v toku,
item duo vrialia,	prav tako dve nočni posodi,
item tabulam depictam,	prav tako poslikana namizna plošča,
item tabulam depictam super pannum lineum,	prav tako poslikana namizna plošča, prekrita z lanenim platnom,
item gladium ad arma,	prav tako bojni meč,
item antiquum pileum,	prav tako stara klobučevinasta čepica,
item ciffum de vieht,	prav tako čaša iz borovega lesa,
item ciffum vnum de...	prav tako čaša iz ...
item crateram,	prav tako vrč,
item strosach ad lectum plumbacium (!),	prav tako slamnjača za pernato posteljo,
item duo rasoria in vna truca,	prav tako 2 britvi v eni škatli (šatulji),
item coriale album antiquum, ²⁵	prav tako belo staro usnje (usnjen pas za ostrenje britev),
item culcitrum viridis et rubei coloris,	prav tako zelena in rdeča blazina,
item vnum vaenel de cendato,	prav tako svilen prapor,
item ii zilpeltz et tria spereisen (spor-?), ²⁶	prav tako 2 vadbene puščice in 3 osti kopij oziroma sulic (lahko tudi 3 železne ostroge),
item equinum saccum ad purgandum arma,	prav tako konjska vreča za pribor za čiščenje orožja,
item ii flabella cirrea,	prav tako 2 resasti pahljači,
item chrevslinum de Reno,	prav tako Renojev vrč,
item duo poelster plumbacei,	prav tako 2 vzglavni blazini, napolnjeni s perjem,

25 Če to naše staro belo usnje navežemo na prejšnji dve britvi, shranjeni v šatulji, gre mogoče za star usnjen trak oziroma pas, ki se je uporabljal za ostrenje britev.

26 Izraz spereisen lahko prevedemo kot ost sulice ali kopja (sper, m – sulica, kopje); v primeru, da gre za izraz sporeisen, je to železna ostroga.

item i asserem ad ludum,	prav tako igralna deska,
item i asserem pro mensa,	prav tako deska za mizo – namizna plošča,
item mensam vnam cum stipitibus,	prav tako miza z nogami,
item ianuam lingneam (!) que fuit ante cameram domini habens seram et ligamen ferreum,	prav tako imajo lesena vrata, ki drže v gospodovo sobo, železen zapah in okovje,
item duo schragen ad predictum asserem,	prav tako dve kozi za prej omenjeni deski – namizni plošči,
item ii scabella ad sedilia.	prav tako 2 pručki oziroma podnožnika za (pri) sedenje(u).

Item in reflectorio iuxta capellam platne xv,	Potem v obednici zraven (v bližini) kapele 15 prsnih plošč oziroma prsnih oklepov,
item iiii plehhantschûch,	prav tako 4 ploščne oklepne rokavice,
item ii chetenhantschûch,	prav tako 2 verižni oklepni rokavici,
item pantzirium,	prav tako oklep (verižni oklep),
item sex sellas ad dextrarios,	prav tako 6 povodniških sedel,
item sellam vnam ad spadonem domini,	prav tako sedlo za gospodovega skopljenca,
item clipeos xxxvi integros et iii fractos,	prav tako 36 celih ščitov in 3 polomljeni,
item ii saumsaetel integros et ii sellas confractas,	prav tako 2 celi tovarni sedli in 2 polomljeni sedli,
item iiii chnieling et iiii payngrat et ii armleder,	prav tako 4 kolenski ščitniki in 4 golenični ščitniki in 2 usnjena podlaktična ščitnika,
item ii pharetras sufferatas sine cerif,	prav tako 2 okovana (puščična) tula, brez pripadajočega [nosilnega] jermena,
item vi pfeiltaschen cum sagittis et cerf,	prav tako 6 pušičnih tulov s puščicami in pripadajočim [nosilnim] jermenom,
item tria paria capsarum,	prav tako tri enake skrinjice oziroma škatlice,
item iii helmparten,	prav tako 3 helebarde,
item galeam vnam et cassidem,	prav tako usnjena čelada in kovinska čelada,
item duo straifleder,	prav tako dva usnjena nožna oklepa,
item vnum brustleder,	prav tako usnjen prsni oklep,
item viii balistas rurales,	prav tako 8 preprostih (navadnih) samostrellov,
item i chomat ad equos plaustrales,	prav tako konjski prevozniki komat,
item iii sellas prauas ad plaustra,	prav tako 3 prevozniška sedla,
item ii funes machinarum cum suis capsis, ²⁷	prav tako 2 vrvi s torbama za naboj,
item i stechsattel.	prav tako turnirsko sedlo.

27 Gre za dve torbi oziroma ležišča za naboj, skupaj z vrvmi. To je bil del oblegalne naprave visoke konstrukcije, in sicer triboka oziroma frondibole.

Item in cellari superiori iiii clauca ad machinas,	Potem v zgornji kleti 4 bruna oziroma vzvodi za barobalistične lučalne naprave,
item viii vasa cum vino,	prav tako 8 posod polnih vina,
item viii vasa vacua.	prav tako 8 praznih posod.

Item in celari inferiori sex vasa vacua,	Prav tako v spodnji kleti 6 praznih posod,
item vasa duo cum vino et duo antiqua occupata cum medone,	prav tako dve posodi polni vina in dve stari, [posodi] napolnjeni z medico,
item xlviii laytvas,	prav tako 48 transportnih sodov (za prenašanje ali prevažanje tovara),
item iiii vasa cum ceruisia,	prav tako 4 posode (sodi) s pivom,
item i leytvas cum ceruisia,	prav tako transportni sod s pivom,
item iiii dolea cum oleribus.	prav tako 4 sodi polni olja.

Item iuxta marstallum x dolea ad olera,	Prav tako poleg konjušnice 10 sodov za olje,
item x lagene pro cerusia,	prav tako 10 vrčev za pivo,
item sex lagene pro vino.	prav tako 6 vrčev za vino.

Item in coquina iiii caldaria et vna confracta et vna patella,	Prav tako [so] v kuhinji 3 kotli in en polomljen in ena skodela oziroma skledica,
item noua craticula et antiqua,	prav tako nova in stara rešetka,
item duo mortaria quarum (!) i est lapideum et reliquum [f]er[r]eum,	prav tako dva možnarja, od katerih je eden kamnit, drugi pa železen,
item duo hachen.	prav tako 2 kljuki.

Item in camera Johannis longa truca sufferrata siue cysta,	Prav tako [je] v Janezovi sobi dolga okovana skrinja ali zaboj,
item d pfeileisen magne,	prav tako 500 velikih puščičnih osti,
item vna truca siue saumschrein et altera parua sufferrata,	prav tako skrinja ali tovorna skrinja oziroma zaboj in druga manjša okovana,
item catapulte duo milia ad stegraif armbrust,	prav tako 2000 puščic za stremenski samostrel,
item baliste parue et magne lxxxvii inclusis vi fractis,	prav tako 87 majhnih in velikih samostrelav, med katerimi je 6 polomljenih,
item xii pfaretre et totidem zerf,	prav tako 12 puščičnih tulov, s pripadajočim [nosilnim] jermenom,
item mille I angeschift pfeil,	prav tako 1050 nasajenih puščic,

item vnam magnam seram,	prav tako velik zapah,
item v slegel ferreas,	prav tako 5 železnih bojnih batov s peresi,
item vi slangen,	prav tako 6 prač,
item nouem haun,	prav tako nova motika,
item wek ²⁸ xi,	prav tako 11 sodčkov,
item maizzel x,	prav tako 10 dlet,
item schoufelu viii ferree.	prav tako 8 železnih lovskih kopij za metanje.

Item sunt in Wildenlok iii baliste chraepigev et in turri ii.	Prav tako so v Divji Loki 3 kavljasti samostreli in 2 v stolpu.
---	---

Item in camera quondam domini Vlrici iii scrinea et quartum datum est ad cameram dispensacionum,	Prav tako so v nekdanji sobi gospoda Ulrika 3 skrinje, četrto pa so dali (prestavili) v upravnikovo sobo,
item ii truce et xi piz,	prav tako 2 skrinji in 11 vrčev,
item vnum tranel,	prav tako sod oziroma večja mera za vino,
item ii sere platsloz,	prav tako 2 nenameščena zapaha,
item libra vna,	prav tako tehtnica,
item ii ring,	prav tako 2 jetniška okova,
item sera lingnea (!)	prav tako lesen zapah,
item lucerna vna,	prav tako svetilka,
item iii cuspites (!),	prav tako 3 kopja ali sulice,
item xvii rinken,	prav tako 17 obročev,
item xiiii strepas ad balistas rusticales,	prav tako 14 stremen za preproste (navadne) samostrele,
item paruun rete piscacionum et pfaretra cum sagittis ad arcum,	prav tako majhna ribiška mreža in tul s puščicami za lok,
item statera Lombardica,	prav tako Lombardska tehtnica,
item ii truce depicte ad priuilegia,	prav tako 2 poslikani skrinji za privilegije,
item vnus ciffus stangneus.	prav tako kositrna čaša (kupa).

Item relicte sunt hic Henrico clauigero xxi ventres capree viles et tres berne similiter viles.	Prav tako je tu ostalo za ključarjem Henrikom 21 malo vrednih srninih mehov in 3 enako ceneni svinjski mehovi.
---	--

28 Izraz wek je popačenka besede vecha oziroma uecha, f (ital. veggia) – doliolum, kar bi v prevodu pomenilo manjši sod oziroma sodček.

LITERATURA:

- Bizjak, Matjaž (ur.): *Blaznikov zbornik. Znanstveni prispevki s simpozija ob dvesto letnici sekularizacije freisinske in briksenske posesti na Slovenskem*. Ljubljana : Založba ZRC, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2005.
- Bizjak, Matjaž: Razvoj, uprava in poslovanje freisinske in briksenske posesti na Kranjskem v srednjem veku. V: *Blaznikov zbornik*, 2005, str. 111–124.
- Kos, Franc: *Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, 5. knjiga (1201–1246)*. Ljubljana : Leonova družba, 1928.
- Kosi, Miha: Začetki Škofje Loke in freisinski škofje kot ustanovitelji mest. V: *Blaznikov zbornik*, 2005, str. 83–110.
- Kostrenčič, Marko (ur.): *Lexicon latinitatis medii aevi Iugoslaviae*. Vol. I (A–K). Zagrabiae, 1973.
- Kostrenčič, Marko (ur.): *Lexicon latinitatis medii aevi Iugoslaviae*. Vol. II (L–Z). Zagrabiae, 1978.
- Lazar, Tomaž: Poznosrednjeveška orožarna na Loškem gradu: nova dognanja v luči terminološke analize. *Zgodovinski časopis* 66, 2012, 1–2 (145), str. 8–45.
- Lazar, Tomaž: *Vojaška zgodovina slovenskega ozemlja od 13. do 15. stoletja*. Doktorska disertacija, Ljubljana, 2009.
- Lexer, Matthias: *Mittelhochdeutsches Handwörterbuch*. Stuttgart : Hirzel, 1992.
- Likar, Darko: Nova odkritja na Loškem gradu ob prenovi starega vhoda. *Loški razgledi* 55, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2009, str. 61–76.
- Makarovič, Gorazd: Grad Vodriž – spomenik zgodnjegotske viteške stanovanjske kulture. *Etnolog* 1 (LII), 1991, str. 30–80.
- Makarovič, Gorazd: Kuhinjska oprema, kuhinje, kuharice in prehrana v XVII. stoletju na Slovenskem. *Glasnik etnografskog muzeja Beograd* 50, 1986, str. 43–73.
- Makarovič, Gorazd: Pričevanje gotskega stolpa Koblja o stanovanjski kulturi. *Etnolog* 5 (LVI), 1995, str. 143–206.
- Nabergoj, Tomaž: Habent sua fata gladii, habent sua fata arma! Prispevek k izrazju za orožje in bojno opremo v srednjeveških pisnih virih za slovenski prostor. *Kronika* 49/1–2, 2001, str. 1–22.
- Plemeniti, Nenad: Loški grad, leto 1315 in bojna oprema posameznika. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 78, n. v. 43/4, 2007, str. 11–29.
- Stopar, Ivan: *Grajske stavbe v osrednji Sloveniji: I. Gorenjska*. Knjiga 3: Med Polhovim Gradcem in Smlednikom. Ljubljana : Viharnik, 1998.
- Stopar, Ivan: *Ostra kopja, bridki meči*. Ljubljana : Viharnik, 2006.
- Stopar, Ivan: *Svet viteštva. Življenje na srednjeveških gradovih na Slovenskem*. Ljubljana : Viharnik, 2005.
- Štukl, France: Inventar škofjeloškega gradu iz leta 1315. *Loški razgledi* 11, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 1964, str. 205–208.
- Štukl, Jože: Loški grad skozi stoletja. *Loški razgledi* 56, Škofja Loka : Muzejsko društvo, 2009, str. 73–88.

- Tancik, Ferdinand: Orožje v škofjeloškem gradu v prvi četrtini 14. stoletja. *Loški razgledi* 13, Škofja Loka : Muzejsko društvo 1966, str. 44–66.
- Zahn, Josef: *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis*, Fontes rerum Austriacarum. II. Abteilung. Diplomataria et acta. Oesterreichische Geschichts - Guellen, XXXI. Band. Wien, 1870.
- Zahn, Josef: *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis*, II. Band, Fontes rerum Austriacarum. II. Abteilung. Diplomataria et acta. Oesterreichische Geschichts - Guellen, XXXV. Band. Wien, 1871.
- Zahn, Josef: *Codex diplomaticus Austriaco-Frisingensis*, III. Band, Fontes rerum Austriacarum. II. Abteilung. Diplomataria et acta. Oesterreichische Geschichts - Guellen, XXXVI. Band. Wien, 1871.

Summary

Inventories from Loka Castle from the beginning of the 14th century

The beginnings of Loka Castle go back at least to the second half of the 12th century, since it is already mentioned in written sources from 1202 as »castrum firmissimum in loco dicitur Lonca«.

Nothing has been preserved of the original Loka Castle, in which all movable property was listed at the beginning of the 14th century (1315, 1318 and 1321). Its appearance can be partially reconstructed on the basis of the preserved inventory lists. It is possible to infer from them that the castle had the appearance of a multi-storey square tower. The inventories mention many rooms. All movable property in each room is precisely listed. These inventories are a valuable source for studying medieval material culture at the start of the 14th century. They also have incalculable historical value, since they are the oldest preserved inventories of castle movable property from the area of today's Slovenia.

These inventories were published in the original by J. Zahn in 1871. France Štukl published a complete translation of the 1315 inventory, while Ferdinand Tancik dealt only with weapons and battle gear, recorded in all three inventories. Ivan Stopar first presented all three inventories in his book on castle buildings in central Slovenia.

In recent years, Tomaž Nabergoj, Nenad Plemeniti and Tomaž Lazar have dealt with the weapons and battle gear recorded in these inventories, so this theme, in comparison with other items of medieval material culture (living furnishings, tools, household accessories) is the most thoroughly treated to date. The terminology, for which it is difficult in many cases to find suitable solutions today because of the distance in time, is more or less successfully translated. Since we noted inconsistencies in the interpretation of items, mainly among the remaining most commonly represented material, we decided to present our findings in full.

We were assisted in the translation by numerous Latin and German dictionaries, but which are very often entirely unhelpful since medieval inventory makers often

used expressions for individual items incorrectly or in corrupt form in Latin or German or even in a combination of the two languages.

With the aid of Lexser's dictionary and Kostrenčič's lexicon of medieval Latin, an abundance of etymological detective work, other related written sources and, in some cases, also comparable material preserved in the wider European space, in the majority of cases we succeeded in tracing the original meaning of such enigmatic terms and to translate them into Slovene language. Our translation of the inventory lists is another in a series of attempts to make these valuable documents available to the professional and interested lay public.